

David Wagner (vert. Goverdien Hauth-Grubben): 'Leven' Uitgeverij Atlas/ Contact, Amsterdam/Antwerpen 2014. ISBN 9789025442224 (Nierziekten/ Auto-immuunhepatitis/ Transplantatie/ ED/1) Zie ook www.uitgeverijatlascontact.nl

Soort boek/ Ziekte stijl:

Autobiografische roman van 271 pagina's van David Wagner, een Duitse auteur, waarin hij beschrijft hoe er bij hem als kind van 12 een leveraandoening bij hem werd geconstateerd. Daarvoor krijgt hij als volwassen man succesvol een nieuwe lever geïmplant. Niet alleen gaat hij in op behandelingen van vroeger, ziekenhuisopname's, de transplantatie, de periode van revalidatie daarna, complicaties en genezing. Hij beschrijft ook de gang van zaken en de sfeer in het ziekenhuis, zijn ziekenzaal, medepatiënten en hun verhalen. Hij licht zijn dromen en hallucinaties toe, stelt vragen aan zijn nieuwe lever en denkt na over dit nieuwe orgaan en wat er bij komt kijken: van wie is het en wie is hij nu? (Hoe) moet je dankbaar zijn? Bovendien staan in het boek ook twee 'katernen' met een andere letter gedrukt, waarin Wagner ingaat op de inhoud van krantenartikelen over gestorven mensen en vermoeidheid. De stukken in het boek zijn genummerd, het zijn er 277. Een boek dat je bij blijft.

Achterflap: 's Middags om twee uur gaat de telefoon. Een jonge, doodzieke man neemt op. Een stem zegt: we hebben een geschikt donororgaan voor u. Al jaren wacht hij op deze oproep, al jaren is hij er bang voor. Zal hij het aanbod aannemen, en in leven blijven? De autobiografische roman *Leven* gaat over de geschiedenis en voorgeschiedenis van een orgaantransplantatie. Over het leven met een ziekte, het wachten op de grens van leven en dood, de dagelijkse sleur in het ziekenhuis, de vragen die zich dan opdringen: Voor wie is het de moeite waard om in leven te blijven? En wie is er gestorven zodat hij verder kan leven wellicht als een ander mens dan voorheen?

Over de schrijver:

De Duitse David Wagner (1971) is auteur en debuteerde in 2000 met de roman *Meine nachtblaue Hose*. Hij schreef diverse verhalenbundels en romans en kreeg voor dit boek in 2013 de Preis der Leipziger Buchmesse.

Korte beschrijving:

David Wagner start het boek met een beschrijving van hoe bij hem, na wat gegeten te hebben uit een pot appelmoes, de oesophagusvarices, de spataders in de slokdarm, gesprongen zijn. Hij belandt in het ziekenhuis, wordt geopereerd en beschrijft wat er gedurende deze ziekenhuisopname allemaal gebeurd is. Daarbij stipt hij aan hoe de leveraandoening bij hem ontdekt is, behandeld is, en wat het voor hem in zijn leven heeft betekend.

Na dik twee weken, wanneer hij weer een week thuis is, gebeurt het wéér en moet hij langere tijd in het ziekenhuis blijven.

Hij licht toe hoe hij zich voelt, vraagt zich bijvoorbeeld af of zijn persoonlijkheid beïnvloed wordt door symptomen die bij de ziekte horen. Hij beschrijft dromen, gedachten, wat er om hem heen gebeurt, de verzorging, het ziekenhuisleven, bezoek. Tussen neus en lippen gaat hij in op het waarom van de afwezigheid van bezoek van

‘het kind’, zijn dochttertje en wat zij voor hem betekent. Hij speelt met gedachten over de dood, gaat in een apart ‘katern’ in op krantenartikelen over gestorven mensen. We lezen over dokters visites, artsen in opleiding die op hem oefenen, verzorging van verpleegsters, clandestiene uitstapjes naar buiten, diverse buurmannen die gedurende deze periode bij hem op de kamer liggen.

Er wordt aan een transplantatie van de lever gedacht en Wagner bespreekt wat daarbij komt kijken, hoe hij geopereerd wordt, onder het mes gaat, weer bijkomt en weer opknapt.

Vervolgens gaat hij naar een revalidatiecentrum en schrijft over deze nieuwe omgeving op eenzelfde manier. En hij vertelt over hoe vermoeidheid beschreven wordt in het door hem gelezen boek *De Giraf*. Wegens complicaties moet hij een korte tijd opnieuw opgenomen worden, maar na een jaar is zijn algehele lichamelijke conditie goed, aldus de laatste woorden van het boek, uit het patiëntendossier van de controlerend arts.

Wat viel op:

- Ingetogen, maar treffend wordt ingegaan op verschillende thema’s met vragen die daarbij leven. Bijvoorbeeld bij een transplantatie: wiens lever is de lever die Wagner nu heeft? Van het transplantatiecentrum, de donor, van hem? Is hij iemand anders geworden en wanneer wordt iemand dat? Als hij vele organen getransplanteerd krijgt? En hoe zit het met andere mensen die van dezelfde donor een transplantaat hebben gekregen? Moet je dankbaar zijn en dat kunnen uiten? Voor wie overleef je? En dan heb ik alleen nog maar een aantal vragen die Wagner rondom de transplantatie van de lever stelt, genoemd.

- Steeds start een hoofdstuk met een deel uit de klinische rapportage van een arts, waarna ingegaan wordt op de ervaring van de periode die volgt. Aan het eind van het boek, als epiloog tenslotte, een laatste beschrijving van de lichamelijke conditie waarin Wagner zich bevindt.

- Hoe Wagner met zijn nieuwe lever in gesprek gaat en even terugpakt naar de oude lever en waarom hij daarmee niet in gesprek gaat.

- De kleine ‘katernen’ met krantenartikelen over gestorven mensen en vermoeidheid zijn sprekend door de vorm waarin ze gegoten zijn.

- Een mooi, rijk boek dat tot nadenken aanzet en vele mooie herkenbare inkijkjes van het ziekenhuisleven beschrijft.

Citaten:

Pag.15: (1) ‘Ik kom weer bij en weet niet waar ik ben. Er zit een slangetje in mijn neus, frisse, koele lucht, berglucht met een bijsmaakje, stroomt bij mij naar binnen. Een deels met ijs bedekte bosbeek klotst tussen hoge dennen, wit bevroren grashalmen glinsteren in de zon – ik stel me kennelijk een kalenderplaat voor.’

Pag.61: (63) ‘Het wordt licht, en ik zie de gezonde mensen zich fris gedoucht naar hun werk spoeden, de niet-uitgeslapenen en degenen met een ochtendhumeur min of meer treuzelend voorbijkomen. De verpleegkundige komt de kamer binnen en zegt: Goedemorgen, hebben we de temperatuur al opgenomen? Dat zegt ze in elke kamer elke dag.’

Pag. 85: (88) ‘s Morgen, ’s middags, ’s avonds, ’s nachts. Dagzuster, nachtzuster, bezoek, dienstdoende arts, ontbijt, middageten, avondeten, ’s zaterdags een eenpansgerecht, ’s zondags geen bezoek. Meer heb ik met de tijd niet te maken, er heerst gelijktijdigheid.’

Pag.94: (90) ‘(...)
Alleenstaand

Omdat deuren en ramen gesloten waren
en hij na zijn werk in slaap viel
terwijl het eten
op het fornuis stond te verkolen
stikte een man (44)
dinsdag
in Steinheim (Noordrijn-Westfalen).

Pag.155: (130) ‘En weer: kan ik mijn geheugen vertrouwen? Is er misschien een nieuwe herinnering bij mij ingeplant? Heb ik opeens een ander verleden en dat tot nu toe niet gemerkt? Zijn het wellicht jouw herinneringen?’

Pag.271: *‘Bij routinecontrole een jaar na levertransplantatie verkeert de patiënt in een uitstekende algehele conditie. De transplantaatlever laat klinisch en biochemisch een goede functie zien ten aanzien van synthese en excretiefunctie.’*

Recensies/Extra:

<http://www.athenaeum.nl/leesfragment/david-wagner-leven>

(...) ‘Ik open mijn verkorste ogen, alles is wazig. Een ruimte vol kleurige vlekken – maar dan bedenk ik dat dat misschien komt doordat ik mijn bril niet opheb. Ik heb geen idee waar die is gebleven. Enkele dingen kan ik desondanks herkennen, ik hoef mijn ogen maar een beetje dicht te knijpen. Rechts bevindt zich een raam, links een deur, de deur staat open. Heel veel apparaten om me heen, kabels, drie of vier monitors, ik hoor een pieptoon. Een commandocentrale? Het bevalt me wel, mijn ruimteschip, ik ben gewichtloos, ik kan vliegen.

Welnee, ik ben nog niet begraven, ik lig niet in de aarde. Het wordt licht en dan weer donker. Ik lig in een bed in het ziekenhuis, in een bed op wieltjes, ik kan naar buiten gereden worden. Als ik mijn hoofd draai, kan ik de hemel zien. Vandaag is die wit, kale berkentakken hangen op de voorgrond. Het kantelraam staat iets open, de koude lucht ruikt fris en zoetig, ik hoor vogels, ze tjlpen veelbelovende geluiden. Een zonnestraal breekt door het wolkendek, aan de andere kant van het terrein, achter de rode bakstenen muur aan de overkant van de Seestraße, ligt, ik ben daar al geweest, een begraafplaats. (...)’